

4^ο Κριτήριο Ελληνικής Γλώσσας Α΄ Τάξης Γενικού Λυκείου

Αθανάσιος Φωτιάδης
2^ο Γενικό Λύκειο «ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΚΟΛΕΓΙΟ ΑΝΑΤΟΛΙΑ»

Νέα Ελληνική Γλώσσα

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Εισαγωγικό κείμενο

Η Τασούλα Καραϊσκάκη είναι αρθρογράφος, συγγραφέας και μεταφράστρια. Στο παρακάτω κείμενο, δημοσιευμένο στην εφημερίδα «Η Καθημερινή», στις 10.11.2006, αναφέρεται στο διαχρονικό ζήτημα του χάσματος των γενεών και επιχειρεί μία ευαίσθητη όσο και αντικειμενική προσέγγιση και ερμηνεία του φαινομένου.

Το χάσμα που μπαζώνουμε

Τις μέρες που πέρασαν οι νέοι είδαν στο «γυαλί» έναν εαυτό παραμορφωμένο· επιθετικό, βίαιο, ακόλαστο, ασυνείδητο, ψεύτη... Και ύψωσαν βροντερή διαμαρτυρία. Κατηγόρησαν τους μεγάλους για υποκρισία, τυπικότητα, υπερβολική ενασχόληση με την ύλη. Ότι πρόδωσαν τις αξίες για τις οποίες αγωνίστηκαν και παγιδεύτηκαν στην υπερκαταναλωτική κοινωνία που οι ίδιοι δημιούργησαν. Τους καταλόγισαν ευθύνες για την κατάντια του κόσμου μας, ενός κόσμου χωρίς αξίες, χωρίς ενδιαφέρον για τον άνθρωπο· για μια καθημερινότητα όπου περισσεύει η αβεβαιότητα και το άγχος.

Δήλωσαν ότι υποφέρουν από έλλειψη κατανόησης, συμπαράστασης· ότι «γονατίζουν» από τη συνεχή κριτική των μεγάλων. Από την ενοχλητική εντατική τους παρέμβαση στη «ζωή τους». Ότι αυτοί προτιμούν τις μικρές εξεγέρσεις από τους μεγάλους συμβιβασμούς των γονιών τους, τα αγωνιώδη ερωτήματα από τα προκατασκευασμένα πρότυπα των μεγάλων, τη νεανική ανησυχία από την παθητική «κατάποση», τη φαντασία από την εξουσία.

Οι μεγάλοι τούς αντιγύρισαν τις κατηγορίες για ανευθυνότητα και αδιαφορία. Για μη προσαρμογή στο οικογενειακό πλαίσιο. Για μη εφαρμογή των κανόνων που τους υπαγορεύονται. Για αδηφαγία*, αχαριστία, έλλειψη σεβασμού, ελαφρότητα.

Και το χάσμα των γενεών ξεσκεπάστηκε ευρύ, σε χιλιάδες σπίτια. Το χάσμα που μπαζώνουμε καθημερινά, πρόχειρα, με ένα λάθος μοίρασμα της διαφοράς - τα καλούμε να συμπεριφερθούν με μια ενήλικη ωριμότητα (που δεν έχουν λόγω μικρή εμπειρίας), ενώ από την πλευρά μας παλιμπαιδίζουμε, νεανίζουμε, ακούραστοι νοσταλγοί της μυθικής νεανικότητας. Και νομίζουμε ότι οι αντιθέσεις εκτονώθηκαν, όμως από κάτω υπάρχει ακόμη κενό. Διότι ο χρόνος κύλησε, η κούραση θόλωσε το

όραμα, η ζωή εγκαταστάθηκε στο «αυλάκι». Έπαψε να υπάρχει εξέλιξη. Να υπάρχει θύμηση. Αρχισε η επίκριση σε ό,τι έρχεται από τη νέα γενιά. Από τη γενιά που δεν μπορεί παρά να τα θέλει όλα, κι αν κάτι αντιπαραθέτει, δεν είναι ούτε η βία ούτε η ακολουασία· είναι το απεριόριστο στο πεπερασμένο των ενηλίκων.

Το χάσμα των γενεών ακόμη οφείλεται στην ψευδαίσθηση των μεγάλων πως η νέα γενιά είναι άλλη γενιά. Με άλλα χαρακτηριστικά, άλλες συντεταγμένες. Λάθος. Αν κάτι τους χωρίζει είναι μόνο ο τρόπος που η καθεμιά κατανοεί τον κόσμο. Είναι ο ενθουσιασμός που χαρακτηρίζει τους νέους· η στασιμότητα τους μεγάλους. Οι νέοι θα ήθελαν να πιστέψουν σε κάτι. Οι μεγάλοι αμφιβάλουν για όλα. Φαντάζεστε πώς θα ήταν αν οι νέοι έπαυαν να είναι ιδεαλιστές; Θα έμοιαζαν στους «ρεαλιστές» (διαψευσμένους) ενήλικες. Αν αυτό συμβεί ποτέ, δεν θα υπάρχουν πλέον χάσματα, αλλά άνθρωποι μόνο μιας ηλικίας. Ευτυχώς, έρχεται πάντα η επόμενη γενιά να συντηρήσει το χάσμα.

Διότι τα παιδιά, τα περισσότερα παιδιά, μοιραία θα «ωριμάσουν». Κι αντίθετα απ' ό,τι αμφότερες οι πλευρές πιστεύουν, οι νέοι συνήθως ακολουθούν τους γονείς κατά πόδας, τους μιμούνται, αν και όχι στα άμεσα, στα εκπεφρασμένα. Αλλά στα εσωτερικευμένα πάγια*, στα ανομολόγητα πρόδηλα. «Έχοντας περάσει όλη τη νιότη μου προσπαθώντας να διαμορφώσω τη δική μου προσωπικότητα», έγραφε κάπου ένας σαραντάρης, «βλέπω ότι όλο και περισσότερο μοιάζω με τον γονιό εναντίον του οποίου επαναστατούσα. Καθώς μεγαλώνω νιώθω πως, αντί να προσθέτω στρώσεις, αφαιρώ πουκάμισα. Και καθώς γίνομαι όλο και πιο πολύ σαν τους γονείς μου, γίνομαι περισσότερο ο εαυτός μου».

Τασούλα Καραϊσκάκη 10.11.2006, Εφημ. Η Καθημερινή, Έντυπη Έκδοση
<http://www.kathimerini.gr/703403/opinion/epikairothta/arxeio-monimes-sthles/to-xasma-poy-mpazwnoyme>

αδηφαγία: α. η χωρίς όρια πολυφαγία. β. (μτφ.) πολύ μεγάλη απληστία.
πάγιος: που είναι σταθερός και αμετάβλητος

http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq

B. Ερωτήσεις

1ο Θέμα κατανόησης του κειμένου

(2 ερωτήματα ανοικτού και κλειστού τύπου, η βαθμολογία επιμερίζεται στα δύο ερωτήματα ισοδύναμα: $15+15=30$ μονάδες)

Ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών /μαθητριών:

i) να εντοπίζουν και να παρουσιάζουν κάποια από τα παρακάτω στοιχεία: πληροφορίες που περιέχονται στο κείμενο, βασικές ιδέες και επιχειρήματα του συγγραφέα, προβλήματα που θέτει, θέσεις που υποστηρίζει, σχέση του βασικού μηνύματος του κειμένου με τις περιστάσεις επικοινωνίας (σκοπό, κοινό, θέμα κ.ά), καθώς και με τους τρόπους και τα μέσα πειθούς που αξιοποιούνται στο κείμενο

ii) να αποδίδουν περιληπτικά μέρος του κειμένου λαμβάνοντας υπόψη συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο

i) Σε καθέναν από τους παρακάτω ισχυρισμούς να δώσετε τον χαρακτηρισμό «Σωστό» ή «Λάθος», με βάση το κείμενο. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας, παραπέμποντας στα αντίστοιχα χωρία. (μονάδες 15)

1. Οι νέοι κατηγορήσαν τους μεγάλους ότι μένουν προσκολλημένοι εμμονικά στις αξίες τους.

2. Οι νέοι υποφέρουν από έλλειψη συμπαράστασης, και το ηθικό τους κάμπτεται από τη συνεχή κριτική των μεγάλων.

3. Οι μεγάλοι κατηγορούν τους νέους ότι δεν εφαρμόζουν τους κανόνες που τους υπαγορεύονται.

4. Η νέα γενιά αντιπαραθέτει στην αδράνεια και τον συντηρητισμό των μεγάλων τη βία και την ακολασία.

5. Οι νέοι αμφιβάλουν για όλα.

ii) Να παρουσιάσετε περιληπτικά (60-70 λέξεις) στους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σας όσα αρνητικά αποδίδουν οι νέοι στους μεγάλους και τους λόγους στους οποίους αποδίδει η δημοσιογράφος το χάσμα. (μονάδες 15)

2ο Θέμα δομής και γλώσσας του κειμένου

(3 ερωτήματα με σύνολο μονάδων 30, επιμερισμένες αναλόγως της βαρύτητας του καθενός)

Ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών /μαθητριών:

- είτε να αναγνωρίζουν τη βασική δομή του κειμένου ή τη δομή και τον τρόπο ανάπτυξης μιας παραγράφου

- είτε να εντοπίζουν τις διαρθρωτικές λέξεις /φράσεις που βοηθούν στη συνοχή και νοηματική αλληλουχία του κειμένου

- είτε να αποδίδουν το περιεχόμενο της παραγράφου με πλαγιότιτλους

-είτε να μετασχηματίζουν λέξεις ή φράσεις αλλάζοντας τη σύνταξη, το λεξιλόγιο (συνώνυμα ή συνώνυμες φράσεις, αντώνυμα, παράγωγα, σύνθετα κτλ.), τα σημεία

στίξης, σύμφωνα με συγκεκριμένες περιστάσεις επικοινωνίας, και να σχολιάζουν το επικοινωνιακό αποτέλεσμα
-είτε να ερμηνεύουν λέξεις-φράσεις του κειμένου με βάση τα κειμενικά συμφραζόμενα και το επικοινωνιακό πλαίσιο.

i) Να αποδώσετε το περιεχόμενο της 1^{ης} και της 3^{ης} παραγράφου με πλαγιότιτλους. (μονάδες 10)

ii) Να εντοπίσετε τα δομικά στοιχεία της τελευταίας παραγράφου «Διότι τα παιδιά, τα περισσότερα παιδιά..., γίνομαι περισσότερο ο εαυτός μου» και να αναγνωρίσετε και να καταγράψετε τον τρόπο ανάπτυξης της παραγράφου. (μονάδες 10)

iii) Χρησιμοποιώντας καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις, να γράψετε από μία δική σας πρόταση, ώστε να προκύπτει η σημασία της λέξης: «γυαλί», παλιμπαιδίζουμε, «κατάποση», αμφότερες, πρόδηλα. (Οι λέξεις είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν σε οποιονδήποτε τύπο τους). (μονάδες 10)

3ο Θέμα ερμηνείας-παραγωγής λόγου

Η ερμηνεία-παραγωγή λόγου, βαθμολογείται με σαράντα (40) μονάδες, αναπτύσσεται με τη μορφή κειμένου επιχειρηματολογίας (δημόσια ομιλία, επιστολή, άρθρο) και έχει έκταση ανάλογα με την τάξη. (Για την Α' Λυκείου 250-300 λέξεις).

Ζητείται από τους/τις μαθητές /-τριες να συντάξουν δικό τους κείμενο, σε συνάρτηση με το κείμενο αναφοράς, ενταγμένο σε επικοινωνιακό πλαίσιο στο οποίο κρίνουν ή σχολιάζουν σημεία του κειμένου, ανασκευάζουν θέσεις του ή αναπτύσσουν τεκμηριωμένα προσωπικές απόψεις.

Ύστερα από μία σφοδρή σύγκρουση που είχες με τους γονείς σου εξαιτίας της αυστηρότητάς τους/ των μεγάλων απαιτήσεών τους από σένα/ της μεγάλης παρέμβασής τους στη ζωή σου/ της αδυναμίας τους να σε κατανοήσουν / της επιθυμίας σου να σπουδάσεις στο εξωτερικό έφυγες από το σπίτι θυμωμένος/-η. Περπάτησες, συναντήθηκες με φίλους, μίλησες, άκουσες συμβουλές, σκέφτηκες πολλά. Και επειδή αντιλαμβάνεσαι πως παρόμοια προβλήματα απασχολούν τους περισσότερους συνομηλίκους σου, αποφασίζεις να συντάξεις ένα άρθρο που θα δημοσιευτεί στην εφημερίδα του σχολείου σου.

Σε 250-300 λέξεις προσπάθησε να διατυπώσεις αντικειμενικές προτάσεις που θα εξομάλυναν τις σχέσεις των νέων με τους μεγάλους. (μονάδες 40)

Νέα Ελληνική Λογοτεχνία

A. KEIMENO

Οι πελαργοί γονείς (απόσπασμα)

Ο προχωρημένος πελαργός ήταν μόνο δύο εβδομάδων όταν ρώτησε από πού έρχονται τα μωρά. «Θεέ μου» είπε η μητέρα του. «Δηλαδή, αμάν, τι ερώτηση είναι αυτή». Θεωρούσε τον εαυτό της αρκετά μοντέρνο, αλλά κάπου δεν έπρεπε να μπαίνει ένα όριο; «Θα σου απαντήσω λίγο αργότερα» του είπε, και έχωσε μια ρέγγα στο λαιμό του με λίγο περισσότερη δύναμη απ' όσο συνήθως. Αργότερα την ίδια μέρα η μητέρα πελαργός επανέλαβε τη συζήτηση στην αδελφή της, που είχε επίσης ένα νεογέννητο νεοσσό. Την επανέλαβε ως μια ιστορία του τύπου «άκου κάτι πράγματα που λένε τα παιδιά», και δεν ήταν καθόλου προετοιμασμένη για την αντίδραση που προκάλεσε.

«Ο μοναχογιός σου στράφηκε σε σένα για απαντήσεις, κι εσύ δεν του τις έδωσες;»

«Φυσικά και δεν του τις έδωσα» είπε η μητέρα πελαργός. «Τι λέμε, είναι και ο ίδιος μωρό. Πώς μπορεί να καταλάβει κάτι τόσο περίπλοκο;»

«Οπότε τα παιδιά πρέπει να τα αποπαίρνουμε ή, ακόμα χειρότερα, να τους λέμε ψέματα;»

«Μέχρι να μεγαλώσουν αρκετά, φυσικά».

«Οπότε λέμε ψέματα ξανά και ξανά και μετά μια μέρα έχουμε την απαίτηση να μας πιστέψουν;»

«Έτσι ήταν τα πράγματα στην δική μας οικογένεια, και δεν ένιωσα ποτέ κανένα ιδιαίτερο τραύμα» είπε η μητέρα πελαργός. «Εκτός αυτού, δεν είναι τόσο ψέματα όσο ιστορίες. Υπάρχει μια διαφορά».

«Σοβαρά, υπάρχει διαφορά;» είπε φτύνοντας σχεδόν η αδελφή της, ξαφνιασμένη με το πόσο τη θύμωνε η κουβέντα. «Δώσε μου ένα παράδειγμα».

Η μητέρα πελαργός μισόκλεισε τα μάτια κοιτώντας πέρα από τις γύρω σκεπές μέχρι που της ήρθε κάτι. «Ωραία. Θυμάμαι όταν είδα για πρώτη φορά την πανσέληνο και ο παππούς μου είπε πως ήταν ένας μακρινός φυσικός δορυφόρος που δημιουργήθηκε πριν από δισεκατομμύρια χρόνια. Και το πίστευα για πάρα πολύ καιρό μέχρι που έμαθα τελικά την αλήθεια».

«Την αλήθεια;» είπε η αδελφή της.

«Το έφτιαξε ο Θεός» ανακοίνωσε η μητέρα πελαργός.

Η αδελφή της ένιωσε ξαφνικά ναυτία. «Ποιος;»

«Ο Θεός» επανέλαβε η μητέρα πελαργός. «Έφτιαξε τον κόσμο και τους ουρανούς, όλα με χόμα και ισχυρή θέληση, και σε λιγότερο από μια εβδομάδα! Άκουσα έναν καρδινάλιο που μιλούσε γι' αυτόν στην κορυφή του καθεδρικού στην πλατεία, και έμαθα πραγματικά πολλά πράγματα»,

«Ωστε αυτό φέρνει τα μωρά; Ο Θεός;»

«Χριστέ μου, όχι» είπε η μητέρα πελαργός. «Τα μωρά τα φέρνουν τα ποντίκια».

Η αδελφή της χρειάστηκε μερικά λεπτά μέχρι να καταφέρει να μιλήσει. «Αχ γλυκιά μου» είπε, «τα μωρά μας είναι τεράστια, πώς στο καλό;...»

«Αυτά είναι ιδιαίτερα ποντίκια» εξήγησε η μητέρα πελαργός. «Ίκανά να σηκώνουν πράγματα πολύ βαρύτερα από τα ίδια. Κρύβονται μέχρι να κάνεις τα αβγά σου, κατάλαβες, και μετά, όταν έχεις γυρισμένη την πλάτη, βάζουν μέσα τους νεοσσούς».

«Μα φτιάχνουμε τις φωλιές μας πάνω στις καμινάδες» είπε η αδελφή. «Πώς θα μπορούσε ένα μικρό ποντίκι -ένα ποντίκι που κουβαλάει ένα ζωντανό, ζωηρό νεογέννητο- να σκαρφαλώσει τόσο ψηλά; Και πώς κρατάει τον νεοσσό όσο σκαρφαλώνει;»

«Δεν έχεις ακούσει ποτέ για τις μαγικές τσέπες;» ρώτησε η μητέρα πελαργός.

«Οι μαγικές τσέπες των ποντικιών, φυσικά» είπε η αδελφή της, και αναρωτιόταν πώς κάποιος τόσο αφελής κατάφερνε να βρει τροφή για να φάει, πόσο μάλλον να φτιάξει μια φωλιά και να αναθρέψει ένα παιδί. «Και πού ακριβώς την έμαθες αυτή την πληροφορία;»

«Α» είπε η μητέρα πελαργός «από αυτόν τον τύπο με τον οποίο κάνω σεξ».

Τώρα ήταν η σειρά της αδελφής να κοιτάξει πέρα από τις σκεπές. «Το βρήκα» είπε. «Γιατί να μην πεις στο γιο σου ότι από εκεί έρχονται τα μωρά - το σεξ. Είναι τρελό, το ξέρω, αλλά ίσως να τον ικανοποιήσει μέχρι να μεγαλώσει αρκετά, ώστε να μπορεί να καταλάβει την ιδέα των ποντικιών με τις μαγικές τσέπες».

«Λες;»

«Και βέβαια» είπε η αδελφή της.

Η μητέρα πελαργός έφυγε πετώντας, και η αδελφή της, σοκαρισμένη, την κοίταζε να απομακρύνεται. Είχαν και οι δύο τους ίδιους γονείς και είχαν φύγει από τη φωλιά την ίδια περίπου εποχή. Ζούσαν στην ίδια πόλη και έπιναν το ίδιο νερό, πώς γινόταν λοιπόν αυτή να είναι τόσο έξυπνη ενώ η καημένη η αδελφή της ήταν τόσο συγχυσμένη; (...)

David Sedaris, Σκίουρος ζητεί Βερβερίτσα, μτφ. Μυρσίνη Γκανά, εκδ. Μελάι, Αθήνα, 2010

B. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1ο Θέμα ανάγνωσης - κατανόησης του κειμένου

- Το συγκεκριμένο θέμα μπορεί να αναπτύσσεται σε δύο (2) ερωτήματα ίδιας βαρύτητας περίπου.

- Μόνο ένα από αυτά μπορεί να είναι ερώτημα ανοικτού τύπου και η απάντηση στο ερώτημα ανοικτού τύπου μπορεί να κυμαίνεται από 50 έως 60 λέξεις.

- Το θέμα βαθμολογείται με 30 μονάδες.

Ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/μαθητριών

- είτε να εντοπίζουν στο κείμενο πληροφορίες όπως πρόσωπα, χώρο, χρόνο, κοινωνικό πλαίσιο δράσης των προσώπων, γεγονότα/ αίτια που κατευθύνουν τη δράση των αφηγηματικών ηρώων, βασικά θέματα, ιδέες, προβληματισμούς που θέτει το κείμενο, αξίες που προβάλλει, τεκμηριώνοντας την άποψή τους με στοιχεία του κειμένου

- είτε να αναλύουν κάποιον από τους χαρακτήρες με βάση τα δεδομένα του κειμένου

- είτε να επισημαίνουν τα σύμβολα, τις φωνές, τις σιωπές σε ένα ποιητικό ή θεατρικό κείμενο και να παρουσιάζουν με δικά τους λόγια το νόημα που τους δίνουν.

i) Σε καθέναν από τους παρακάτω ισχυρισμούς να δώσετε τον χαρακτηρισμό «Σωστό» ή «Λάθος», με βάση το κείμενο. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας, παραπέμποντας στα αντίστοιχα χωρία. (μονάδες 15)

α. Η μητέρα πελαργός θεωρούσε τον εαυτό της αρκετά μοντέρνο.

β. Η μητέρα πελαργός ήταν απολύτως προετοιμασμένη για την αντίδραση που προκάλεσε στην αδερφή της.

γ. Ο παππούς είπε ότι την πανσέληνο την έφτιαξε ο Θεός.

δ. Η μητέρα πελαργός πίστευε ότι τα μωρά τα φέρνουν τα ποντίκια.

ε. Η μητέρα πελαργός και η αδελφή της, έχοντας και οι δύο τους ίδιους γονείς και έχοντας φύγει από τη φωλιά την ίδια περίπου εποχή, ήταν το ίδιο έξυπνες.

ii) Να παρουσιάσετε σε μία παράγραφο 50-60 λέξεων, με δικά σας λόγια, πώς ο καρδινάλιος ερμηνεύει τη δημιουργία του κόσμου. (μονάδες 15)

2ο Θέμα προσέγγισης της γλώσσας του κειμένου

- Το συγκεκριμένο θέμα μπορεί να αναπτύσσεται σε ερωτήματα (μέχρι 3) στα οποία η βαθμολογία επιμερίζεται ανάλογα με τη βαρύτητά τους.

- Το θέμα βαθμολογείται με 30 μονάδες.

Ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/μαθητριών

- είτε να αναγνωρίζουν τα βασικά σημεία οργάνωσης της αφηγηματικής πλοκής ή της ποιητικής γραφής

- είτε να εντοπίζουν μέσα στο κείμενο συγκεκριμένους δείκτες που δίνονται (αφηγηματικούς τρόπους, αφηγηματικές τεχνικές, ρηματικά πρόσωπα κ.ά.) και να ερμηνεύουν τη λειτουργία τους ως προς το νόημα και το ύφος

- είτε να αναγνωρίζουν εκφραστικά μέσα-τρόπους (μεταφορές, παρομοιώσεις, επαναλήψεις, αντιθέσεις, εικόνες κ.λπ.) και τη λειτουργία τους ως προς το νόημα και το ύφος του κειμένου.

i) Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε και να καταγράψετε τρία (3) εκφραστικά μέσα. (μονάδες 15)

ii) Να αναγνωρίσετε την κυρίαρχη αφηγηματική τεχνική, στο παραπάνω απόσπασμα, και να σχολιάσετε με συντομία την αποτελεσματικότητά της. (μονάδες 15)

3ο Θέμα ερμηνείας και παραγωγής λόγου

*Θέμα αναγνωστικής ανταπόκρισης ή δημιουργικού μετασχηματισμού
Η έκταση του μαθητικού κειμένου κυμαίνεται από 100 έως 200 λέξεις ανάλογα με την τάξη και τις απαιτήσεις του θέματος
Το θέμα βαθμολογείται με 40 μονάδες.
Ζητείται από τους μαθητές /-τριες
να αξιολογήσουν ιδέες, στάσεις, συμπεριφορές που αναδεικνύονται στο κείμενο με βάση
-είτε τα κειμενικά συμφραζόμενα
-είτε τα ιστορικά και ιδεολογικά συμφραζόμενα της εποχής παραγωγής του έργου
(εφόσον τους δίνονται σχετικές πληροφορίες)
να τις συγκρίνουν με αυτές του σήμερα ή να τις συσχετίσουν με προσωπικές εμπειρίες, βιώματα, συναισθήματα.*

i) Σε μία παράγραφο 100-200 λέξεων, να αναπτύξετε ένα επιχείρημα, με το οποίο θα αποδεικνύετε πως οι γονείς οφείλουν να λένε την αλήθεια στα παιδιά τους, ακόμη κι όταν αυτά βρίσκονται σε μικρή ηλικία. (μονάδες 40)